

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXIV. évfolyam

Szubotica, CSÜTÖRTÖK 1923. január 18.

17. szám

Megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délben
TELEFON SZÁM: Kiadóhivatal 3-56, Szerkesztőség 5-19

Előfizetési ár negyedévre 90 dinár

SZERKESZTŐSÉG: Kralja Alexandra-utca 4 szám alatt
Kiadóhivatal: Kralja Alexandra-utca 1 (Lohach-palota)

Jogot, földet, kulturát!

A szerb politika hagyományaihoz tartozik az, hogy választás előtt minden politikai párt kiáltvánnyal fordul a választókhoz, a melyben beszámol a végzett munkáról s megjelöli a jövő utait. E kiáltványok pár pregnánsan megformulázott, csengővékalapált szóban sűrűlik össze a párt programját.

Ha most, választások előtt az *Országos Magyar Párt* is kiáltvánnyal fordulna a választókhoz, nem kellene sokáig tépelődni afölött, hogy mi legyen a *választási jelszava*, az *izborna parola*. A többi párt már hetek óta tanácskozik, tárgyal, szövegez, albizottságokat küld ki, hogy megállapítsa a proklamáció szövegét s kikalapálja a választási jelszót. A Magyar Pártnak nem lenne arra szüksége, hogy nappalokat és éjszakákat töltjön el ebben a munkában. A Magyar Párt programját a tények és adottságok jelölik meg s ez a kész helyzet szövegezi meg a magyarság választási jelszavát a következő szavakban:

Jogot, földet, kulturát!

Jogot kíván a magyarság! Jogot, amelyik biztosítja állampolgári egyenlőségét, amelyik az államélet megnyilatkozásában, a közhatalóságok működésében soha nem éreztetni vele, hogy nem tartozik az államalkotó népfajhoz. Jogot kíván, amelyik nemcsak a törvény tételeiben, hanem az életben is biztosítja mindazt a kiváltságot, kedvezményt, szabadságot és védelmet, amit az államhatalom állampolgárainak megad. Követeli a politikai jogot, a választás és megválasztás jogát, hogy szava, képviselése és védelme legyen a törvényhozásban. Követeli, hogy az aktív közigazgatásban részese legyen számáránya szerint, nemzetisége miatt ne zárassék ki a közigazgatási egységek öngazgatásából. Követeli a gazdasági élet szabadságát, hogy a gazdasági versenyben is részese legyen az állampolgároknak biztosított csorbítatlan jogban. Ne legyen külön jogterület a nemzeti kisebbségekhez tartozók vállalatára, sem a felügyelet, sem az ellenőrzés, sem az engedélyezés, sem az adóztatás szempontjából. A Magyar Pártnak ez a küzdelme: a *legittimált harc*. Azt akarja, hogy testet öltjön minden elhatározás, amit a nemzet szuverenitásának akarata helyezett s a nemzetgyűlés törvénybe foglalt. Azt akarja, hogy az alkotmánynak, az alkotmány értelmében meghozott külön törvényeknek mindazon rendelkezései, amelyek a *polgári egyenlőséget* konstituálják, valóra váljanak. Egyenlő akar lenni a jogokban, de egyenlő a közterhekben is. Az

ellen küzd, hogy kevesebb jogért több terhet kelljen viselnie. A jogért való küzdelem még sokáig nem lesz más, mint harc az alkotmányért!

Földet kíván a magyarság! A világháború tanulságai összefüggtek mindenütt a nagybirtokot. Összetörték ebben az országban is, ahol a régi Szerbiában, amely köré az új államalakulás végbement, nem volt és nincs egyetlen nagybirtok sem. Am ha az agrárreform nem tesz különbséget a földbirtokosok nemzetisége között, amikor a földet elveszi, ne tegyen különbséget akkor sem, amikor a földet szétosztja. Az itt lévő földet osszák ki az itt élők között — nemzetiségre való tekintet nélkül. Ez a föld külön megmunkálást kíván, évtizedek tapasztalatain szűrődtek le azok az ismeretek, melyek ennek a földnek nagyszerű termőképességét elővarázsolták. Az nem lehet jó és bölcs agrárreform, amelyik *elveszi a földet, de megbénítja a termelést*. A termelés fontartásának az az első feltétele, hogy olyan munkások kezére adják a földet, akik azt meg tudják művelni. Akik ismerik a földet, akik apáiktól ismerték meg a föld természetét, akik oivasni tudnak a szelek járásából, az ég színéből, a hajnal bitorából. Mert századok óta élnek itt apái, ezen a földön, ez alatt az ég alatt s századok robotja és öröme teremtette meg szent testvériségüket ezzel az áldott földdel. Ne törje meg most törvény ezt az áldott viszonyt. A föld legyen azé, aki megmunkálja. Ne más égitájak alól hozzanak ide olyanokat, akiknek idegen ennek a földnek lelke s ne vigyék más égitájak alá ennek a földnek szerelmes gyermekeit. Ha a buzának nincs valása, a nap melegének nincs nemzetisége, ne legyen nemzetisége a rögnek sem, mely kenyeret ad. *A föld legyen azé, aki megmunkálja* — hirdette a korfui kiáltvány is s a magyarság sem kér mást, mint amit a királyi ígéret biztosított. Ha a magyar munkás jó volt arra, hogy a szláv munkással testvéri egyetértésben, munkájával, verejtékével, szorgalmával s a földnek csodálatos szerelmével porhanyóvá, áldottá, termővé varázsolja ezt a földet, jó legyen arra is, hogy tulajdonosa legyen annak a földnek, amit az ő munkája hódított meg a kulturának.

Kulturát kíván a magyarság! A magyarság magyar akar maradni. Hűséges polgára új hazájának, de hűséges fia régi fajtájának. A magyarság hiven meg akarja őrizni nyelvét és kulturáját s szent szándéka, hogy nemcsak csorbi-

tatlanul, de gazdagabban, virágzóbban adja át az utána következő nemzedéknek. A magyarság azért harcol, hogy az alsófokú igazságszolgáltatásban, az alsófokú közigazgatásban ne legyen korlátja nyelve használatának, hogy nemzetiségi türelmetlenségek ne zárják be a magyar iskolákat s ne teremtsenek olyan helyzetet, hogy államnyelven nem értő kisgyerekeket államnyelven nem beszélő tanítók államnyelven tanítsanak ismeretekre. Nyelvi

nehézségek miatt ne zárják el a magyar szülők gyermekeit a kulturától. A sajtószabadság terjedjen ki a magyar lapokra is, az egyesülési jog a magyar egyesülésekre is. Legyen szabad a kultúra propagandája, ne legyen akadály a kultúregyesületek működésének, ne legyenek halálra ítélve a magyar színház, a magyar nyelvű előadások.

Mit kíván az SHS. királyság magyarsága?

Jogot, földet, kulturát!

Helyzetjelentés a választási harcról

Pasics a zsidókkal tárgyal — A lakók is szervezkednek

A politikai közvéleményt inkább a demokratapárt kedden megjelent kiáltványa foglalkoztatja. A radikális estilapok hosszasan kommentálják a kiáltványt és megállapítják, hogy az első részében nem egyéb, mint a *demokratapárt fellengzős dicsérete*, második részében pedig a radikális pártot ócsárolja olyan tényekért, amelyeket a *demokratapárttal koalícióban követtek el*. Érdekes, hogy az ellenzéki *Nyosti* is ilyen értelemben ír a kiáltványról.

A demokratapárt hosszú kiáltványa a pártnak a nemzetiségekkel szemben követendő magatartását egy nagyon általánosságban tartott kijelentéssel intézi el: „A demokratapárt ott áll, hogy megvédje az ország minden polgárának szabadságát és jogait vallási és nemzetiségi különbség nélkül.”

A radikálisok Protics ellen

Beogradból jelentik: A miniszterelnökségen szerdán délelőtt *Pasics, Jovanovic Ljuba, Markovic Laza és Miletic Szlavko* miniszterek megbeszélést tartottak, melynek tárgya *Protics* akciójának elensúlyozása volt. A megbeszélés eredményéről semmi sem került nyilvánosságra.

A jugoszláv muzulmán szervezet

más néven *Spaho*-párt január 25-én Szarajevóban főbizottsági ülést fog tartani.

Ugyanezen a napon a Radicspárt is konferenciára gyűl össze. Nincsen kizárva, hogy Boszniában Radicsék választási paktumot kötnek a klerikálisokkal, hogy a horvát szavazatok ne oszoljanak meg több lista között.

Az agrárminiszter kortesutja

Beogradból jelentik: *Miletic* Koszta agrárreform miniszter visszaérkezett a timoki kerületből, ahol ő lesz a radikálistpárt listavezetője.

Demokrata lapok avval vádolják *Miletic*-et, hogy az agrárreform miniszteriumtól függő telepések között az agrárhivatalok tisztvisel-

lőivel erőszakos agitációt folytat.

A radikális párt és a zsidóság

Beogradból jelentik: Szerdán délelőtt *Pasics* miniszterelnök hosszú konferenciát tartott a zsidóság vezetőivel. A konferencián leginkább a beogradi, skopljei és szerajevói zsidók voltak képviselve, a résztvevők hajlandóknak mutatkoztak a választásokon a radikális pártot támogatni. A konferencián a magyar anyanyelvű zsidók megbízottai nem vettek részt. Az ülés fél egykor ért véget.

Mandátum biztosítás a Vajdaságban

Beogradból jelentik: *Pecsis Dragutin* demokrata képviselő, aki Csuprijában akart fellépni, nagyon rossz fogadtatásra talált régi kerületében. *Marinkovic Pavle* sem remélhet mandátumot szerbiai kerületében. Ezért *Marinkovic* a sombri kerületben, *Pecsis* pedig *Novisad* környékén akar magának mandátumot biztosítani.

Susztercsics és a klerikálisok

Ljubljanából jelentik: a demokrata és a többi haladó irányú lapok egyértelműen megállapítják hogy *Susztercsics* akciójának nagy kilátásai vannak a sikerre és *Korosec*nek nem fog sikerülni együtt-tartani a klerikálisokat.

A klerikálisokkal szemben tervezett egységes progresszív blokk eszméjét nem lehetett megvalósítani, ezért a kmet-párt önállóan fog a választásokon részt venni.

A lakók politikai szervezkedése

Beogradból jelentik: A beogradi lakók szövetsége akciót kezdett, hogy a lakásbérloket külön politikai pártba tömörítse, amely részt venne a választásokon is. Politikai körökben az akciónak nem tulajdonítanak jelentőséget.

A dalmáciai egyezmények ügye.

Beogradból jelentik: *Ribars* meghatalmazott miniszter elnök-

lőseivel a külügyminiszteriumban konferenciát tartottak, amelyen résztvettek a belügyminiszterium és igazságügyminiszterium kiküldöttei és *Mitlicsics* dalmáciai királyi helytartó is. A konferencián a santamargheritai egyezmények végrehajtásáról tárgyaltak. Szóba került az Olaszországban élő szláv kisebbségek kérdése is és megállapították, hogy a jugoszláviai olasz kisebbség sokkal jobb viszonyok között él, mint a szlávok Olaszországban.

Végül bizottságot választottak, amely 10 napon belül Rómába utazik, hogy véglegesen megkösse a santamargheritai szerződésből folyó konvenciókat.

Subotica költségvetését

csütörtökön kezdi tárgyalni a tanács

Fedezetet kell teremteni a deficit megszüntetésére

Subotica város 1923. évi költségvetése végre elkészült. *Szuvaidsics* Sándor főszámvevő lezárta az idei költségvetés-előirányzatot és azt a tanács elé terjeszti megvitátás végett. A városi budget mostani nyers formájában azonban még olyan *lényeges deficitet mutat*, aminek elűntetése egyik fontos feladata lesz a városi tanácsnak.

A költségvetés tárgyalását már hétfőn meg akarta kezdeni a tanács, közbejött azonban *Pletikoszits* András dr. főispán-polgármester beogradi utazása, amely miatt a budget-vita halasztást szenvedett, azonban azt a főispán hazaérkezése után csütörtökön már meg fogják kezdeni.

A tárgyalások, amelyeket naponként tartandó tanácsüléseken fognak folytatni, elsősorban arra irányulnak, hogy a város fedezetet találjon a költségvetésben mutatkozó deficitre. Miután azonban ez csak nagyon nehezen lesz megvalósítható és a város mindenképpen el akarja kerülni azt, hogy a költségvetés deficitel záruljon, valószínűleg kénytelen lesz a város a budgetben már felvett kiadási tételeket redukálni.

A városi tanácsnak az a törekvése, hogy az 1923. évi költségvetést még a januári közgyűlés elé terjeszse.

Demokrata politikus

lesújtó kritikája a demokrata-párt működéséről

Egy érdekes választási kiáltvány

Beogradból jelentik: Ma, amikor minden országos párt választási kiáltványokban ismerteti programját, meglehetősen feltűnést keltett egy képviselőjelölt önálló kiáltványa választókerületéhez, mely lényegesen különbözik annak az országos pártnak kiáltványától, melynek nevében a jelölt fellép. Ez a külön utakon járó politikus *Angyelics* Pavle, demokrata képviselő, aki már eddig is sok kínos meglepetést szerzett pártjának konzekvens elvűségével.

Angyelics eddig is a rudniki kerületet képviselte és nagy népszerűségénél fogva a demokratapárt kénytelen-kelletlen megint őt fogja a jelölt lista élére állítani.

Önálló kiáltványában *Angyelics* nem fészélyezi az, hogy ő a demokratapárt hivatalos jelöltje és *ke-mény kritika*ban részesíti a *demokrata klub* eddigi működését. Birálja a kormány és parlament külpolitikáját, különösen azért, mert Oroszországgal szemben nem folytatott békés politikát, mikor pedig már valamennyi európai állam barátságos viszonyt tartanak fenn Szovjet-oroszországgal. Ezért elsősorban a radikálisokat teszi felelőssé.

Viszont a demokratákat okolja azért, mert megszavazták a választói törvényt, amely a kisebbségeknek kedvez, mert felemelték a királyi civilistáját, mert nem rendezték az agrárreformot és hadikárpótlás kifizetését. A tisztviselőtörvényben

pedig az alkotmány alapelveit sértették meg, éppen úgy, mint mikor az alkotmány megsértésével kizárták a parlamentből képviselőket a nélkül, hogy bebizonyítottan bűnösök lettek volna. A kiáltvány a demokratapártban nagy feltűnést kelt.

Győz a törvényes álláspont a választójog kérdésében

Szobotica város a január 31-ig kiegészített névjegyzéket terjeszti be a törvényszékhez

A választási törvény téves magyarázatából keletkezett zavaros helyzet kezd már tisztulni és a jelek szerint végeredményben a törvényes álláspont diadalmaskodik. Mint ismeretes, a választójogi kaoszt fokozta a közigazgatási hatóságoknak az a téves álláspontja, hogy eddig állandóan két névjegyzékről beszéltek: a választások kiírásától számított tizenöt nap alatt, vagyis január 6-ig kiegészített és a január 31-ig hivatalból kiegészített választói névjegyzékekről.

A közigazgatási hatóságok eddig a választási törvény világos rendelkezései ellenére is azt vitatták, hogy a január 6-án lezárt névjegyzéket kell a törvényszékhez betervezni és a január 31-ig hivatalból kiegészített névjegyzékekről következtetesen azt állították, hogy az abba felvett választók már a márciusi választásokon nem vehetnek részt, hanem ez a névjegyzék csak a legközelebbi választásokon lesz irányadó.

A *Bácsmegeyi Napló* szerdai számában Gráber László vezetőhelyen foglalkozott ezzel a kérdéssel és bebizonyította, hogy a választási törvény csak egy választói névjegyzéket ismer és a jelen esetben — miután a választásokat nem január 1. és február 25. közötti időpontban tartják meg — csak a január 31-ig hivatalból kiegészített névjegyzék lehet a márciusi választások megtartásánál irányadó.

Ez a törvényes álláspont győzedelmeskedik most végre a közigazgatási szerveknél, így a subotica városi hatóságnál is. Az eddigi ma-

gyarázattal ellentétben *Orsics* Lázár főjegyző szerdán kijelentette a *Bácsmegeyi Napló* munkatársa előtt, hogy a város a napokban a rendelkezésre álló adatok alapján megkezdte a választói névjegyzék hivatalból való kiegészítését és csak ezt a január 31-ig hivatalból kiegészített névjegyzéket fogja a város a törvényszékhez betervezni. A január 6-iki határidőnek csak annyiban van jelentősége, hogy eddig az időpontig lehetett egyéni felszólámlással kérni a névjegyzékbe való felvételét.

A választási törvénynek ezzel a helyes magyarázatával végre megszűnt a kétféle névjegyzékről szóló kombináció és így Suboticán csak a január 31-ig kiegészített névjegyzéket fogja a város február 1. és 5-ike között a törvényszékhez betervezni. Bár a nemzetiségek felvételére vonatkozó rendeletről még mindig nem vett a város hivatalosan tudomást, ennek a rendeletnek a megérkezése és végrehajtása után nem lehet több eszerint kétséges, hogy a márciusi választások a január 31-ig kiegészített névjegyzékek alapján történnek, vagyis azon a nemzetiségek is részt vesznek, amik is inkább, mert a törvény semmiféle különbséget nem ismer abban a tekintetben, hogy a választóknak milyen a nemzetisége. Ellenben súlyos, büntető uton is megtorlandó mulasztást követ el az a tisztviselő, aki azokat, akik az alkotmány 70-ik, 71-ik és 73. szakaszának megfelelően, fel nem veszik a választói névjegyzékbe.

Kisgazdák a politikában

Nagyobb szerephez jutnak a gazdák a subotica pártokban

A választásokra való előkészületeknek máris van Suboticán egy jellegzetes tünete: a földmivészeknek előnyomulása a politikai pártokban.

A demokratapártban, valamint a bunyevác-sokác pártban beállt elmentékek már foglalkoztunk. A bunyevác-párt eredetileg is földmivés-párt és az itt uralkodó agrárjelleg kezd érvényesülni a többi pártban is. A demokratapártban legutóbb megnyilvánuló ellentéteknek bár mélyrehatóbb okai vannak és — amint már megírtuk — a Davidovics-frakció közötti harcnak Subotica-ra való átültetését jelenti, jellemző, hogy a suboticai demokrata-párt ellenzéke elsősorban a párt földmivés tagjaiból kerül ki, akik nagyobb szerepet kívánnak a maguk részére a párt vezetésében. Ha a demokratapárt az ellenzékét le akarja szerelni — és most ez a pártvezetőség legfőbb törekvése — úgy a demokratapárt suboticai pártvezetésének vezetését rövidesen a földmivészek, gazdák fogják a kezükbe ragadni és a tisztikart az intellektuellek helyett ezek fogják alkotni. Ellenkező esetben elkerülhetetlennek látszik a demokratapártot fenyegető szakadás, de még így is kétséges, hogy azt sikerülni fog-e kikerülni, a pártban fennálló elvi ellentétek miatt.

A suboticai radikális pártban eddig ugyan teljes az összhang, ez

azonban főképpen annak tulajdonítható, hogy a pártvezetőség felismerte a helyzetet és máris lényegesen fontosabb pozíciót biztosított a párthoz tartozó földmivészeknek, mint eddig. A gazdáknak a radikális pártban való tulsulyrajutása egyébként természetes következménye annak, hogy a legutóbbi időben erősen megsaporodott a párthoz tartozó bunyevác-gazda csoport taglétszáma, ami a pártban természetesen maga után vonja a földmivészek érvényesülését.

A radikális párt suboticai szervezete minden tekintetben alkalmazkodik is ehhez a helyzethez. A legjobban bizonyítja ezt a suboticai választási járások szervezetének összeállítását, amit most ejtett meg a radikális párt. Eszerint a belvárosi választói járás radikális szervezetének elnökevé *Jurics* Markót, a bunyevác-gazdacsoport tagját, alelnökévé pedig *Nedeljkovics* Milorád jogakadémiai tanárt, a külterületi választói járás radikális szervezetének elnökéül pedig *Popovics* György tanfelügyelőt, a radikális párt tagját, alelnökéül pedig *Vidakovics* Antal földbirtokost, a gazdacsoport tagját választották.

A vezető állásokat tehát egyenlő mértékben osztják meg a radikálisok a párthoz tartozó bunyevác-gazdákkal, sőt sok tekintetben ezek vannak már tulsulyban. A földmivészeknek

a pártban vitt szerepére jellemző a radikális párt egyik vezetőjének a *Bácsmegeyi Napló* munkatársa előtt tett az a kijelentése, hogy a hivatalos jelöléseket eddig ugyan még nem ejtették meg, azonban valószínű, hogy mindkét suboticai jelöléséget a bunyevác-gazdacsoportnak fogja a radikális párt átengedni.

Ebből az utóbbi kijelentésből és általában a földmivészeknek a helyi politikai pártokban való előnyomulásából érdekes következtetéseket lehet vonni a suboticai választások esélyeire is.

Csökkennek a liszt-árak az őrlési forgalmi rendelet következtében

Mint már megírtuk, a hivatalos lap néhány nappal ezelőtt közölte a kormányának a külföldi gabonából őrlött liszt szabad kivitelére vonatkozó, ugynevezett őrlési forgalmi rendeletet. A rendelet értelmében a belföldi malmok és kereskedők vámentesen szállíthatnak a külföldre annyi 0-ás lisztet, mint amennyi az általuk külföldről behozott gabonamennyiség 75 százalékának megfelelő. Minden importált 100 kg. buza után tehát 75 kg. tészta liszt a kiviteli vámtól mentesen szállítható ki az országból. Ez a vámkedvezmény a főző- és kenyérlisztra nem vonatkozik. Ugyanez a rendelet megszünteti a korpa kivitelére fennálló tilalmat és a korpa kiviteli vámját métermázsként 25 dinárban állapítja meg.

Amint megállapítható, a kormányának a rendelettel az volt a célja, hogy lehetővé tegye az őrlésiek kivitelét, anélkül, hogy a liszt kivitel vámját leszállítaná, ami természetesen a lisztnek a belföldön való megdrágulását vonná maga után.

Mivel a vámentes kiviteli engedély csak a tészta lisztra vonatkozik, feltétlenül be fog következni a tészta liszt megdrágulása, míg a főző- és kenyérliszt ára előreláthatólag esni fog. A vámentesen kivitelhető 0-ás liszt kontingense, amelyet 75 százalékban állapítottak meg, a valóságban háromszorosa annak a mennyiségnek, amelyet a behozott búzából ki lehet őrölni. Egy métermázsa búzából ugyanis csak 25 kg. tészta lisztet őrölnek, a többi főző- és kenyérliszt, továbbá korpa. A vámentes kontingens kihasználása végett tehát a gabonát importáló malmoknak módjukban áll a belföldi búzából kiőrölt tészta liszttel a 75 százalékhoz hiányzó mennyiséget kiegészíteni. Ezt a többletet a belföldi fogyasztástól fogják elvonni, ami természetesen a nulláslisztnek lényeges áremelkedését fogja előidézni. Ezzel szemben a külföldi búzából kiőrölt főző- és kenyérliszt, amelynek kiviteli vámját továbbra is érvényben marad, — szaporítani fogja a belföldi lisztkészletet és így e két lisztminőség árában a külföldi gabona őrlésének megkezdése után nagyobb eltolódás lesz észlelhető. Ma még csak 100 korona az árkülönbség a tészta- és főzőliszt között, de ez a különbség hamarosan 3—400 koronát fog kitenni.

A liszt kiviteli vámját, — amely alól a külföldi búzából őrölt tészta lisztet a kormány mentesíti, — métermázsként 110 dinárt, — 440 koronát, — tesz ki. Ez a prémium, a mit a nullásliszt kivitelére a kormány most megállapít, azt fogja előidézni, hogy a külföldön olcsóbb lesz a jugoszláv tészta liszt, mint a kenyér- és főzőliszt.

A dinár alacsony állása már versenyképesé teszi a csehszlovákiai és ausztriai piacokon a jugoszláv lisztet, amelynek exportja a valutánk magasabb kurzusa miatt hosszú idő óta mindaddig szünetelt.

Mint értesülünk az »örlési forgalmi rendelet« publikálása után a jugoszláv malinok nagyobb mennyiségű búzát vásároltak Bulgáriában és Romániában és a román kormány meg is adta a buza kivételére vonatkozó engedélyt. Mihelyt a buza behozatala megkezdődik, a belföldi gabonaárak hanyatlani fognak.

A vámrendelet következményeképpen az utolsó héten megállt a gabonaárak emelkedése. A buza ára 1750—1760 koronánál ellanyhult. A 0-ás liszt ára 2550, főzölszté 2450, kenyérlisziben 2250 korona, amiben azonban, a fent közölt okok miatt a bulgár és román buza megérkezése után nagyobb eltolódás fog beállni.

A tengeri ára arra a hírre, hogy a kormány nem szünteti meg a tengeri kivételi vámját, erősen esett. Ma már 840—860 koronáért lehet tengerit azonnali szállításra vásárolni; tavaszi, április—májusi szállításra 980—1000 koronát fizetnek a tengeriért.

A zab változatlanul 1150, az árpa 1200 korona a bácskai piacokon.

Megindul a Bánságban a választási agitáció

A szlovák párt a radikálisokkal keres megegyezést

Beckerekéről jelentik: A bánsági kerületben már mindentűt, teljes erővel folynak a választási küzdelmek és a pártok már megtették az előkészületeket a mandátumokért való harc megvívására.

A pártok közül — a szociálisták eddig még nem ejtették meg a jelölést, miután ebben a kérdésben a január 20-án Beogradban megtartandó pártkongresszus fog végérvényesen dönteni. Valószínű, hogy a beckerekői kerületben Divac volt képviselő lesz a listavezető, míg Zombolyán Kartye Lénárd munkásbiztosító-igazgató fog fellépni. A többi választási körzetekben még nincs jelöltjük a szociáldemokratáknak.

A szlovák-párt, amely most kezdte meg a választási előkészületeit, nagy agilitást fejt ki és sorra szervezi Bánát szlovén községeit. Eddig Beckereken, Sándorfalván, Hajdusicán, Aradácon és Kovasicán alakították meg a helyi szervezeteket. A párt választási magatartása kérdésében még nincs végleges döntés, erre vonatkozólag a jövő hónap elején Ujvidékre pártkongresszus határozata jelöli meg a követendő szempontokat.

A Bácsmegyei Napló tudósítója beszélgetést folytatott Javanny Lajos beckerekői evangélikus lelkész-szel, a bánáti szlovák párt vezérével, aki kijelentette, hogy a szlovák párt, amely 18.000 szavazót képvisel, valószínűleg a radikálisokkal fog együttműködni a választási küzdelmekben. Eddig ugyanis — az 1920-ban megtartott választásokon — a demokratákkal tartott fenn a párt bizonyos együttműködést, akik őt mandátumot ígérték a támogatás rekompenciájaképpen. A demokratákkal való viszonya a szlovák pártnak 1920. óta azonban nagyon elmergesedett, úgy hogy jelenleg Pribicevics semmiesetre sem számíthat a szlovákok támogatására. A párt álláspontja ebben a kérdésben még nincs ugyan tisztázva, de véleménye szerint a radikálisok jöhetnek tekintetbe választási paktumra nézve. Nagyon zavarólag hat azonban az, hogy néhány radikális vezető — így többek közt Miletics Szlavko — bánáti gyűléseken azt hangoztatja, hogy a szlovákoknak nincs szükségük szervezkedésre, felesleges önálló pártot alakítani. Ez a taktika csak akadályokat gördít a készülő megegyezés elé.

Az északi Bánságban is teljes erővel megindult már a választási harc. A radikálispart itt élesen

szembekerült a Protics-párttal. A kikindai járásban Miroszavljev Miroslav dr. volt képviselő lép fel. Mivel pedig a Protics-párti dr. Mihajlovics Jánosnak a novibecseji járásban is vannak hívei, lehetséges, hogy a radikálispart egységének megóvása érdekében egy harmadikat fognak jelölni. A felsőbánsági kerületben Protics lesz a listavezető. Zombolyán Jovics Száva Pribicevics-párti demokrata, Srpska-Crnyia-i dobrovoljac fog fellépni.

A Délbánságban már tisztában kialakult a választási helyzet. A radikálispart listavezetője Miladinovics Zarko volt miniszter, a demokratapárté Boskovic Dusán volt

nemzetgyűlési képviselők lesznek. A Protics-párt is külön listát akar állítani, Klicin Mita listavezetővel az élén, de ez az akció még nem bontakozott ki. A radikálispartban az egyes járasok jelöltségéért elkészedett harc folyik. Grgin Dusán volt képviselő helyett sokoldalú közigazdasági ténykedése miatt a kovacicai járásban Vitolics Zsiva földbirtokost akarják jelölni, akit a járás magyarsága, ha ahhoz az országos párt hozzájárul, támogatni hajlandó.

A német párt minden körülmények közt akar jelölteket állítani a kerületben, de aktivitásának még semmi nyoma sem látszik.

Beogradba hívták a budapesti jugoszláv követet

A kisantant újabb lépéseket készít elő a magyar kormány ellen — Románia katonai előkészületei

A Novosti szerdai száma »Mi és Magyarország« címen cikket közöl, melyben megállapítja, hogy a magyarok a békekötés óta, különösen az utóbbi időben erős agitációt fejtenek ki a szomszédos államokban és fegyveres előkészületeket is tesznek. A beogradi kormány ezért Milojevics budapesti követet Beogradba hívta, hogy részletes referátumot adjon Magyarország fegyverkezéséről. A referátum után a kisantant újabb erélyes lépéseket fog ismét Magyarországgal szemben tenni. Milojevics követ szerdán Beogradba érkezett.

Románia három évfolyamot mozgósított

Bukarestből jelentik, hogy a lapok a nagy vezérkar újabb mozgósítási parancsát közlik, amelynek értelmében a már eddig behívottakon kívül az 1921., 1922. és 1923-i évfolyamok is tartoznak bevonulni. A mozgósítás különböző gyalogos, vadász, hegyivadász, utász és tűzéredek-re vonatkozik.

A magyarországi szövetségi bizottság vizsgálata

Budapesti jelentés szerint a szö-

vetségközi katonai ellenőrző bizottságnak a román határ mellett Békéscsabán és Mezőhegyesen végzett szemleutjáról a »Times« tudósítója a következőket jelenti lapjának:

A bizottság tagjai: Wilson angol őrnagy és a budapesti japán delegált megállapították, hogy a békecsabai helyőrség megfelel a békeszerződésben engedélyezett létszámnak és semmiféle katonai előkészületek vagy csapatösszevonásnak nincs nyoma.

A lököshdái határincidenssel kapcsolatban a bizottság megállapította, hogy ott a vármörök egyedül látják el a határszolgálatot és szigorú utasításuk van arra, hogy még a román határőrség tüzelése esetén se viszonzják a lövéseket.

A bizottság tagjai ellátogattak a mezőhegyesi kincstári uradalom 3. számú tanyájára is, ahol a jelentések szerint állandóan egy 60 tagú fegyveres munkásosztag van elhelyezve, amely a román határt folytonosan nyugtalanítja. A bizottság megállapítja, hogy ezen a tanyán is csak nyolc fegyveres vármör tartózkodik és fegyveres munkásosztagnak nincs nyoma.

A franciák megkezdték a Ruhr-területen a szénrekvirálást

Haditörvényszékkel fenyegették meg a német nagyipart Tüntetések esetén a francia csapatok azonnal tüzelnek Az angol sajtó Franciaország ellen

A Ruhr-vidék francia megszállása beláthatatlan következményeket vonhat maga után.

Figyelemreméltó táviratokat közölnek a londoni lapok moszkvai tudósítóiktól. A bolsevista kormány sajtója ujjong a francia-belga betörésen, mert bizik benne, hogy a porig aláított német népet az imperialista Franciaország a bolsevizmus karjai közé fogja kergetni, szükségképpen zavargások keletkeznek a megszállás nyomában, aztán elkövetkezik az újabb háború és Nyugat-Európa gazdasági összeomlása, a mely végeredményében világtoradalmat idéz elő.

Esseni jelentés szerint Degoutte tábornok, a francia megszálló sereg főparancsnoka tegnap ideérkezett, de csak rövid ideig maradt a városban. Tanácskozott Bourgon hadosztálytábornokkal, aztán automobilon ismét elutazott. Közvetlenül azután Essen házára hirdetések ragasztottak azzal a figyelmeztetéssel, hogy a megszálló csapatok minden előzetes figyelmeztetés nélkül tüzelni tartoznak, ha ellenséges tüntetések fordulnak elő.

Düsseldorfból érkezett hivatalos távirat közli, hogy

kedden reggel megtörtént az első rekquirálás.

A francia megszálló parancsnokság a műszaki bizottság kérésére lefoglalt több szénvonatot, amelyeket a bányák Bajorország felé akartak indítani.

A Journal des Débats jelenti szerdai számában, hogy a Ruhr-területről a műszaki bizottság

elindította az első rekquirált szénvonatot Franciaország felé.

Millerand elnök az Elyséeben kedden minisztertanácsot tartott, amelyen Poincaré beszámolt az általános politikai helyzetről és a Ruhr-terület megszállásáról.

A Ruhr-vidéki megszálló csapatok a Petit Parisien közlése szerint kedd estig több vasúti szénzállító kocsit és a csatornán egy német uszályt foglaltak le szénmel megrakodva.

Kedd estig összesen 3000 tonna szenet rekquiráltak.

A szövetségi műszaki bizottság a Ruhr-vidéken azt reméli, hogy még ebben a hónapban kitermelési és nyugatra szállítja az egész elmaradt jóvátételi szenet és kocsit.

Egy másik düsseldorfi jelentés szerint a német nagyipar képviselőit, élükön Thyssennel, a düsseldorfi hidő parancsnoka maga elé rendelte. Valamennyi bányatulajdo-

nos és gyárvállalat igazgatója megjelent Simon tábornok előtt. A meghívás konferenciára szült, de nem tárgyalás volt, hanem parancskiosztás. Simon tábornok Degoutte tábornok nevében kijelentette, hogy a parancs, amelyet felolvas, az utolsó és ha a német nagyipar nem engedelmeskedik, szigorú megtorló intézkedések következnek.

A jóvátétel céljaira a szénzállítókat haladéktalanul folytatni kell, — így szól az írásos parancs — a német nagyipar képviselőit a francia megszállás parancsnoksága

személyükben teszi felelőssé a szállítások teljesítéséért.

Az első szankció már bekövetkezett: Dortmund megszállása. Ez válasza arra, hogy a rajna-westfálai szénszindikátus Essenből áttette székhelyét Hamburgba és a német birodalmi szénbiztos betiltotta a Franciaország és Belgium számára való szénzállításokat. A bányák tartoznak ugyanannyi és ugyanolyan minőségű szenet szállítani Belgiumnak és Franciaországnak, mint január első nyolc napján, sőt ennél 20 százalékkal többet az elmaradt mennyiség pótlására.

A megjelent német nagyiparosok nevében Thyssen válaszolni akart, de a francia tábornok egy kézmozdulattal leintette s hozzátette, hogy vitának nincs helye, a meghívottak vegyék át írásban a parancsot. Aztán intett, hogy még van mondani-valója. Egy papirlapról felolvasta Simon tábornok, hogy Fritz Thyssent, Köster bányafőigazgatót, Runze bányaelőadót és Wüstenhöfer bányafőigazgatót felügyelet alá helyezi, ellenük nyomban megindítja a haditörvényszék előtt az eljárást, ha engedelmeskednek a német birodalmi szénbiztos rendeletének.

A német urak távozóban kijelentették, hogy a fenyegetések nem féltetik meg őket s álláspontjukról nem tárogatnak.

Londoni jelentés szerint az angol sajtó egyre élesebben fordul Franciaország ellen. A bochumi vérontásról azt írják a londoni lapok, hogy ha így megy tovább, akkor a irandák háborúba sodorják Európát. A brit kormánynak elismerés jár ki azért, hogy a párisi konferencián olyan szerencsésen vonult vissza az eröszak politikájától.

Engedékeny a kormány a horvátokkal szemben

A horvát szokol-egyesületek visszaállítása

A minisztertanács egyik legutóbbi ülésén visszavonta a korábbi kormány által kiadott azon rendeleteket, amelyek a horvát szokol egyesületek működését betiltották. A kormánynak ez a lépése folytatása annak a politikának, a mellyel a radikális párt el akarja háritani egy esetleges későbbi megegyezés útjából azokat az akadályokat, amelyek leginkább sértik a horvát nemzeti önérzetet.

Már rámutattunk egyszer arra, hogy a Pasic kormány milyen keztyüs kézzel bánik a horvát kérdéssel és hogy a horvát blokk is sokkal békülékenyebb hangot használ a radikális kormány ellen, mint azelőtt a koalíciós kormánnyal szemben. Nagy része van ebben annak is, hogy a radikálisokat tiszta szerb pártnak tekintik, amellyel a kiegyezés kérdésében szóba állhatnak a tiszta horvát pártok, míg a demokrata párt az általános jugoszláv eszmét képviseli, amely külön népfaji alapon álló pártokat ab ovo ítél.

A horvát szokol-egyesületek visszaállítását is ilyen szempont-

ból mérlegelik a horvát politikuskok. Az „Obzor“ vezércikkben foglalkozik a kérdéssel és elégtelleg állapítja meg, hogy a szerbiai mentalitást képviselő radikálisok nem folytatják azt a politikát, a melyet a horvátokat szerintük gyűlölő Pribicevics annak idején inaurgált.

A Tribuna szerda esti száma azt írja, hogy a keddi udvari ebéden, amelyen Omerovics és Szupiló miniszterek is részt vettek, a király Szupiló előtt örömeinek adott kifejezést, hogy a kormány rendeletével újra életre keltették a horvát Szokol-Egyesületeket.

Demokrata körökben a Tribuna híreit tendenciózusnak tartják.

Gyászmise Ruffy Pálnéért

Január 20-án, délelőtt tíz órakor Ruffy Pálné gyászoló családja a subotícai szent Ferenc templomban rekviemet mutat be az elhunyt lelki üdvéért.

Ruffy Pálné karácsony előtt, december 17-ikén Budapesten halt meg, tetemei ott nyugosznak a kerpesi-úti temetőben, de nemes működésének emlékei ide fűzik őt Subotícahoz, ahol életét példás hitvesi és anyai szeretetben, a keresztény eszmék propagálásában és a jótékonytárgyalás gyakorlatában leélte. Mély vallásosságának és anyai szeretetének dokumentuma a palicsi kápolna, amelyet elhunyt fia emlékére emeltetett, s amelyet pietással gondozott, törhetetlen lelkesedését hirdeti a sok katolikus intézmény és egyesület, amelyet ő hívott életre, s amelyben igaz vallásossággal tevékenykedett.

Ruffy Pálné, Szép Blanka megtestesítője volt a nemes érzésű magyar nőnek. Vallásossága, amely vigasztalta az élet rászakadt megpróbáltatásaiban, nem volt türelmetlen s nemesszivűségének áldásait felekezeti és faji különbség nélkül élvezte minden erre rászoruló.

Halála a vajdaság katolikusainak körében fájdalmas megdöbbenést keltett s a szombati gyászmisszen igaz részvételével ott lesz a város egész társadalma.

„Egységes Muravidéki Párt“

A muravidéki nemzeti kisebbségek tömörülése

Érdekes és figyelemreméltó politikai mozgalom indult meg Muravidék vend, német és magyar lakosai között. A mozgalom, amelybe bekapcsolódik Muravidék minden közössége, érdekes és figyelemreméltó azért, mert azt a célt kívánja elérni — amit itt a Vajdaságban és egyebütt, csak mint elérhetetlen és megvalósíthatatlan utópiát kezel a politikai közvélemény. Muravidék lakosai ugyanis nemzeti különbség nélkül igyekeznek politikai követeléseiket alátámasztani és megvalósítani. Nemrégiben már meg is alakították az „Egységes Muravidéki Párt“-ot, amelynek keretében mindhárom nemzetiség egy közös program alapján békés együttműködéssel próbálja a nemzeti kisebbségek számára kiharcolni az állampolgári jogokat és életfeltételeket. A közös sors: közös politikai küzdelemre, egységes állásfoglalásra készítette Muravidék vendjeit, magyarjait és németjeit, akik a föllállított pártprogramban követelik az iskoláskorúak megszüntetését, a nemzeti kisebbségek anyanyelvének használatát bíróságoknál és egyéb hivatalokban, egyszóval mindazokat, a melyeket a Vajdaságban a nemzeti-

ségek külön uton járva, egymással semmi politikai közösséget nem tartó pártjaik útján igyekeznek maguknak biztosítani.

Az „Egységes Muravidéki Párt“, amelynek szervező bizottságában egyformán részt vesznek a vendek, a magyarok és németek, a választásokra készülődik most és valamelyik nagyobb párttal kooperálva állít jelöltet. A napokban dr. Kukovec volt

Szabadonbocsátották a letartóztatott beográdi munkásvezéreket

A beográdi rendőrség — mint ismeretes — néhány nappal ezelőtt tizenegy munkásvezért letartóztatott, mert „Munkáspárt“ néven új pártot akartak alakítani. A hatóság azon a véleményen volt ugyanis, hogy az új párt neve alatt a valóságban a kommunista pártot akarják föltámasztani, mert a pártalakítási akcióban néhány kommunista képviselő is részt vett.

Mint Beogradból jelentik, a

demokrata miniszter hívott össze gyűlést Muravidéken, amelyen a megjelentek Kuhár Istvánt, a Mörszka Krajina (Muravidék) szerkesztőjét jelölték. Kuhár István az „Egységes Muravidéki Párt“ programjával lép fel, a demokratákkal közös listán, akik nevében Kukovec garanciát adott arra, hogy a muravidéki nemzeti kisebbségek követeléseit támogatni fogják.

rendőrség szerdán a letartóztatott tizenegy munkásvezért, Kaclevics Trisa volt kommunista képviselőt, Piade és Jovanovics lapszerkesztőket és nyolc társukkal együtt szabadon bocsátotta, miután megállapította, hogy semminemű büncselekményt nem követtek el. Bejelentés nélküli gyűlésesség miatt háromnapos elzárásra ítélték el őket, azonban az ítéletet utólag pénzbüntetésre változtatták át.

A sentai felelőtlenek a jogrend ellen

Hat inzultus két hét alatt — A Benedek-Wéber eset fejleményei Rendőrségi jegyzőkönyvek és közjegyzői okiratok — A sentai Magyar Párt a belügyminiszteriumhoz fordul segítségért

Körülbelül két héttel ezelőtt kezdődtek Sentán azok az atrocitások, amelyeket a novisadi nacionalista szervezet Sentán tartózkodó tagjai követtek el és követnek el még most is napról napra. Ezek az inzultusok teljesen felborították a város nyugodt életét és a polgárság aggodalmait még az is növelte, hogy a hatóságok minden intervenció ellenére sem intézkedtek a rendező felelőtlen elemek megfékezésére és a további inzultusok megállítására. A hatóságoknak ez a magatartása arra indította sentai Magyar Pártot, hogy a kormányhoz forduljon elégtételért és onnan kérjen segítséget.

A sentai magyarság a belügyminiszterhez intézett panaszában a következőkre mutat rá:

Háborusdít játszanak a nacionalisták

Egy éve már, hogy a Sentán tartózkodó huszonöt-harminc tagból álló nacionalista ifjuság hadat üzent a sentai magyaroknak és állandóan kereste az alkalmat az összetűzésre. Ez azonban nem sikerült, mert a sentai magyarok sokkal lojalisabban viselkedtek, sem hogy bármiféle államellenes cselekedetet lehetett volna reájuk bizonyítani. Ennek ellenére a nacionalista csoport két héttel ezelőtt megindította a háborút és csaknem napról-napra botrányok zavarták fel a város nyugalmát. A »Bácsmegyei Napló« foglalkozott ezekkel az incidensekkel, amelyeket végül betetőzött az, hogy szombaton este a sentai zsidónegylet estélye alkalmával meg akarták verni Gyorgyevics Szlobodán sentai főszolgabíró, akit a jó izlése arra indított, hogy az estélyen készülődő botrányt közbelépésével megakadályozza. Ezt megelőzőleg még pénteken este saját vendéglőjében megverték és összetaposták Szilvási Ferenc vendéglőst, szombaton este pedig Szudarovics vendéglőst inzultálták. Az inzultusok közül azonban a legsúlyosabb volt az, amelyik január hó 11-én, csütörtökön történt az Eugén kávéházban és amelynek szenvedő szereplőit Benedek Andort és Wéber Károlyt a rendőrség le is tartóztatta, miután már előzőleg a nacionalisták összeverték és jogtalanul a rendőrségre kísérték. A botrányt okozó és fokozó nacionalistáknak azonban semmi bajuk sem történt.

Hogyan történtek a rendőrségi kihallgatások

Csütörtökön éjjel vitték fel a rendőrségre Wéber Károly dr. ügyvédjelöltet

és Benedek Andor kereskedőt. Az ügyletes rendőrkapitányt, Beslics Demetert, azonban nem találták sehol és így Wéberék minden kihallgatás nélkül, öt-hat omladista követelésére kerültek a rendőrségi fogdába. Pénteken délelőtt megkezdte Beslics rendőrkapitány a kínos ügyben a tanukihallgatásokat. Elsősorban is kihallgatta azt az öt nacionalistát, akik azt állították, hogy fülük halálára Benedek szerbeket gyalázó szavakat használt és oly kijelentéseket tett, amelyek az állam védelméről szóló törvény paragrafusába ütköznek. Azután kihallgatott még egy kávéházi vendéget, egy pincért és egy zenész cigányt, akik a verekedésnél tanuk voltak. Hogy hogyan történt a tanuk kihallgatása azt akkor még nem lehetett megállapítani, de amikor Keceli Mészáros Ferenc dr. ügyvéd érdeklődött Wéber ügyvédjelöltje felől, Beslics azt mondta, hogy a tanuk vallomása nagyon súlyosak, mert valamennyien egyöntetűen azt vallották, hogy szerbgyalázó szavakat és igaztáznak minősíthető kijelentéseket tett.

— Hat-hét tanut hallgattam ki és ezért szükségtelennek tartom több szemtanu kihallgatását — mondta — mert ha már három tanu vallomása egyezik, épp elég arra, hogy a büncselekmény megtörténtét bizonyítsa.

A letartóztatottakat pedig csak szombatról vasárnapra virradó éjszaka hallgatta ki. Benedek és Wéber kihallgatása után Wébert szabadlábra helyezték, Benedeket pedig a felvett jegyzőkönyvek alapján beszállította a subotícai ügyészség fogházába ahol azonban nyomban szabadlábra helyezték.

Az ügynek nem lettek volna további fejleményei, ha nem jelentkezik több olyan szemtanu, akiket részben Beslics kapitány kihallgatott, részben mellőzte kihallgatásukat, akik azután elmondták, hogy a rendőrségen tett vallomásuk nem felel meg a valóságnak, mert azt kényszer hatása alatt tették, féltek a veréstől és féltek attól az öt évtől, amit a kihallgatást végző rendőrkapitány kilátásba helyezett nekik, az esetre, ha vallomásukban nem mondanák meg az igazat, azaz azt, amit már előzőleg a nacionalisták vallottak. Állításuk bizonyítására kijelentették, hogy hajlandók közjegyző előtt elmondani a tényállást és azt készek aláírni is. Őt közjegyzői okirat készült el ennek alapján. Őt szemtanu aláírásával ellátott nyilatkozat, a kik közül kettő kávéházi vendég, egy pincér és két cigány.

A közjegyzői okiratok közül alább

közlünk egyet mutatóba. Az eredeti okiratok a Magyar Párt kezeiben vannak, amely fel fogja terjeszteni azt a belügyminiszteriumba a sentai rendőrség munkájának bizonyítéka képpen.

Nyilatkozat.

Alulírott Kaupert György 28 éves, róm. kat. nőtlen kávéház tulajdonos, sentai lakos előadja a következőket:

Folyó évi január 11-én csütörtökön este 9 órakor az Eugén kávéházban egy asztalnál ültem Wéber Károly és Benedek Andor társaságában. Eleintén csendesen idogáltunk, majd később Benedek és Wéber az ott jelenlevő cigányokkal nótát húztak, közben Benedek Andor hangosan énekelni kezdett. Az általa énekelt nótákat húzták az ő megrendelésére a zenészek. Mikor már nagyon hangos volt a nóta, én figyelmeztettem Benedeket, hogy ne kiabáljon, mire ő azt a kijelentést tette: miért, mert talán nem vagyok rá. Ezután az asztaltól meglehetősen távol egyedül üldögélt, ha jól emlékszem — Preradovics nevű, a Danica cipőkereskedésben alkalmazott fiatalember odajött asztalunkhoz és halálra kért, hogy figyelmeztessem Benedeket, hogy ne legyen olyan hangos, erre az illető asztalához, régi helyére visszament. Benedekkel közöltem, hogy nevezett azt kívánja, hogy ne legyen olyan hangos. Ez alkalommal Benedek már meglehetősen ittas állapotban volt. Ekkor tért vissza asztalunkhoz Wéber, aki időközben rövid időre eltávozott és kérdezte, hogy mi történt, mert látta, hogy Benedek le van hangolva és zavarban van. Én azt mondtam semmi és pár szóval Wébernek elmondtam az esetet. Erre Benedek azon kijelentéssel, hogy ő uriember és ha megsértette volna Preradovicsot, akkor bocsánatot is akar kérni tőle — lebeszélésünk ellenére felkelt az asztaltól és odament Preradovicshoz, ahová Wéber is elkísérte, hogy ne legyen valami baj. Én ekkor kimentem. Amikor én néhány perc múlva bejöttem, láttam, hogy a másik ajtón 3-4 fiatalember bejön, élükön Krsztanoszicszal, odamentek Preradovicshoz, akivel pár szót váltottak, amíg után odamentek az időközben asztalunkhoz visszatért Benedek és Wéberhez és az asztal előtt álló Benedeket Krsztanoszics arcultította és azt kérdezte tőle, hogy hol van a revolver. Benedek azt felelte, hogy nálam nincs. Erre Krsztanoszics kikutatta Benedek zsebeit és nem találván revolvért nála, őt még egyszer arcultította. Majd azután Wébertől kérte a revolvért, őt is arcultította, de revolvért nála sem talált. Röviddel ezután a földről felemelt egy kis kaliberű ugynevezett női revolvért. Ezen egész idő alatt Benedek és Wéber semmiféle szerbgyalázó kijelentést nem tett, sem nem fenyegette Benedeket és Wébert, támadóik elkísérték, illetve felszólították őket, hogy menjenek velük a rendőrségre. Mászt ezen ügyben nem tudok. Ezen vallomásomat hajlandó vagyok bármikor és bárhol esküvel bizonyítani.

Felolvasás után jóváhagyólag sajátkezűleg aláírtam.

Kelt Sentán, 1923. évi január hó 26-án.

Kaupert György s. k.

Közjegyzői hitelesítés.

Lényegében ugyanigy mondja el az esetet Kopasz Vencel 22 éves nőtlen kereskedelmi alkalmazott, aki a szomszéd asztalnál ült, minden szót hallott s esküvel kész megerősíteni, hogy Benedekék nem szidalmazták a szerbeket s nem mondták azt, amivel Benedeket támadó vádolják. Nem igaz, hogy Benedek fegyvert fogott volna, ellenben előadja, hogy:

Éjjel után félegy óra tájban 3-4 szerb fiatalember jött be a kávéházba, egyenesen Benedekék asztalához tartott, ott egy micisapka droguista őket tettleg inzultálta, megmotozta s őket a rendőrségre bekísérte. Még annyit tudok csak, hogy az inzultáló társaságot előbb az incidens előtt a kávéházban nem láttam, csak a droguista járt bent rövid időre 10 óra tájban a kávéházban, onnan távozott s midőn az incidens történt rendőrt jelen nem láttam.

Közjegyzői hitelesítés.

Bernát Mártonnak közjegyző előtt tett vallomása a fenti vallomással mindenben megegyezik.

Szerencse István 19 éves pincér aki a társaság asztalánál kiszolgált szintén közjegyzőileg hitelesített nyilatkozatban vallja hogy Benedek Andor nem tett szerbgyalázó kifejezést, hogy az a négytagú társaság, amely Benedeket és Wébert inzultálta s a rendőrségre kísérté,

később jött a kávéházba s minden ok nélkül verte meg és kísérte a rendőrségre Benedeket és Wébert.

Radikális párti polgármestert kérnek a sentai magyarok

A csütörtöki incidens után Keceli Mézáros Ferenc dr. a Magyar Párt megbízásából pénteken délután felkereste dr. Petrovics Bránko polgármestert, akit arra kért, hogy orvosolja a magyarságon ejtett sérelmeket és hasson oda, hogy a rendbontó elemeket tiltsák ki a városból, annál is inkább, mert egyikük sem sentai és csak azért tartózkodnak a városban, hogy a lakosságot terrorizálják. Amennyiben a polgármester nem intézkedne a rend helyreállítása végett, akkor a párt, a lakosság nagy részével egyetelműen, radikális párti polgármestert és rendőrfőkapitányt fog kérni a kormánytól.

Petrovics polgármester kijelentette, hogy méltóságán alulnak tartja az ilyen közönséges utcai és kávéházi verekedésekbe beleavatkozni és a párt kívánását semmiesetre sem teljesíti.

— Azok, akiken sérelem esett — mondotta — tegyenek feljelentést és akkor garantálom, hogy a tetteseket szigorúan meg fogják büntetni.

A polgármester válasza után a Magyar Párt értekezletet hívott össze, amelyen elhatározták, hogy a kormányt részletesen tájékoztatni fogják a sentai állapotokról és miután sem a főkapitány, sem a polgármester nem tudja biztosítani a rendet, felváltásukat kéri.

Hat nacionalistát kiutasítottak

A szombat esti történetek után, valamint Wéber Károly dr. feljelentésére, Nikolics György rendőrfőkapitány végül is belátta, hogy a rendzavaró elemek munkája nem éppen nevezhető honmentő hazafiasságnak, mert a megátadottak között nem csak magyarok, hanem tekintélyes szláv anyanyelvű állampolgár is szerepel Györgyevics Szlodán főszolgabíró személyében, kedden hat nacionalista ifjút kiutasított a város területéről.

Ha a sentai nacionalista fiatalok hatóságokat követel is magának, ha igazat esetenként ítélik is s nyomban végrehajtják is ítéletét, a hatóságoknak még sem lehet eltűrniük, hogy a forradalmi állapotok tovább folytatódjanak, hogy ma ez a csoport, holnap egy másik ítélezzék s támadjon meg védtelen polgárokat. Csak köztudatba kell átmenni hogy nacionalista jelszavak alatt ilyen cselekvéseket büntetlenül lehet elkövetni, akkor minden felforgatás, az emberi életet és vagyont fenyegető cselekedet a nacionalizmus köpenyébe burkolódik.

Egy ovoda s egy ovónő kálváriája

Hónapokon át éléskamrának használták a horgosi ovodát

Horgoson hónapokon át nem volt kisedovoda. Volt kinevezett ovónő, voltak ovodás gyerekek, de nem járhattak ovodába, mert a kisedovonő helyiséget Parivodics horgosi tanító éléskamrának használta s nem akarta kiüríteni. Most nagynehzen visszakapta tőle az állam az ovodahelyiséget, de az ovónő lakást, amely a törvény értelmében az ovónőt illeti meg, még mindig nem hajlandó átadni.

Horgosra 1922. októberében helyezték át Zichyfalváról Sántha Jolán állami ovónőt. Zichyfalván az állami iskola igazgatója lelkes híve a német kulturbundnak, s lelkesedésében úgy vélte helyesen szolgálni a kulturbundot, hogy azt jelentette a minisztériumnak, hogy nincs elég ovodaköteles, be kell szüntetni az állami ovodát. Ez 1921 december 14-én meg is történt. A beszűntetett ovoda ovónőjéről majdnem egy félévig megfeledeztek, végre május 3-án áthelyezték Topolára. Itt azonban nem volt üresedés, áthelyezték Bács-ra, s mert ott sem volt

rá szükség, a múlt év októberében Horgosra küldték. Majdnem három hónapi munkába került az ovónőnek, amíg sikerült az ovoda helyiségét megkapni. Ez alatt a maga pénzén utazott, levelezett. A butorait azonban még most sem tudja elhelyezni, az Zichyfalván pusztul, mert

A magyar keresztény-szocialisták a kormány ellen

Követelik az internálótáborok feloszlását

A magyar nemzetgyűlés szerdai ülésén az indemnitás vitáját folytatta. Az első felszólaló Szabó József keresztényszocialista volt.

— Véget kell vetni az anarchiztikus állapotoknak — mondja. Bizalmatlan a kormány iránt mindezekért azért, mert a keresztényszocialista politikával ellentétes politikát folytat. A kormány politikáját mindennek lehet mondani, csak kereszténynek nem. Számos beszéd hangzott el a fajpolitikáról, anélkül azonban, hogy levonnák azt a tanulságot, hogy a jó fajpolitika azonos a jó szociálpolitikával.

Az internálás kérdésével foglalkozik és leszögezi a keresztényszocialista álláspontot. Amennyiben a szociáldemokratapárt adatainak csak néhány százaléka is valódi, akkor a keresztény felfogással merően ellentétes az internálótábor és ennek az eljárásnak véget kell vetni. Ha

az állami iskola igazgatója nem respektálja a tanügyi inspektorátust, s a törvényt: nem engedi be lakásába az ovónőt.

Nem volna talán felesleges, ha a subotica tanügyi inspektorátus egy kis rendcsinálás végett kiküldene valakit Horgosra.

ezek az állapotok bebizonyosodnak, akkor a keresztényszocialisták a kereszténységet követelvény, a szociáldemokratákkal együtt fogják a dolgot elbírálni és álláspontjuk az övékkel egyező lesz.

Ezután a kormánypárttal foglalkozik. A kormánypárt nem keresztény, nem kiscgazda, nem polgári párt, hanem a régi munkapártnak rosszabb formában való felújítása. A kormány politikája nem demokratikus.

A rendjavaslatot foglalkozik, a mit helytelenít már csak azért is, mert ha — amit ugyan nem hisz — még egyszer szociáldemokrata uralom lenne, a kormánypárt valamennyi tagja a dologházba kerülne. Szabó József ezután a szociáldemokratákhoz fordul. A világfelfogási harcot meg kell vívni, de a szociáldemokraták használjanak más fegyvert, mint eddig.

Fegyverraktárt találtak a budapesti színházi merénylő lakásán

Helyszíni szemle a színházban

Megírta már a Bácsmegyei Napló, hogy Budapesten kedden este az ujonnan megnyílt »Fővárosi Színház«-ban könnyen vezetéssé válható merényletet követtek el. Az új színházban az »Olivia hercegnő« előadása közben, az első felvonás befejezése után az első emeleti erkélyen több fiatalember revolverből lövöldözött, a színház mozsár-utcai kapujánál pedig egy nagyobb, mintegy ötven fiatalemberből álló csoport várt adott jelre, hogy a lövések-okozta pánikban behatolhassanak a színházba és ott rombolhassanak. A támadást azonban a színház műszaki személyzete megghusította, a színházi pániknak pedig a színészek nyugodt magatartása vette elejét. A főszereplő Kosdry Emma a függöny elé lépett és kijelentette, hogy a színészek, akik a magyar kulturát szolgálják, nem engedik magukat csirkefogóktól terrorizálni. A rendzavarók közül a rendőrség azonnal előállította Rácz János gyári mérnököt, Groteczky Mihály gimnáziumi hallgatót és a ruhatárban hagyott kabátját megállapította, hogy Hozmetz Ferenc egyetemi hallgató is részt vett a tüntetésben.

A további nyomozás során szerdán délben a rendőri bizottság helyszíni szemlét tartott a színházban. A bizottság megállapította, hogy kedden este négy lövés dördült el.

A személyzet egy kilőtt heges Frommer-hüvelyt és egy éles töltényt talált, azonkívül találtak egy gummibotot, amit úgy látszik az egyik suhanc menekülés közben felejtett ott, találtak továbbá egy bőrrel bevont nádpálcát.

Azt is megállapította a rendőrség, hogy Hozmetz kabátján kívüli még két kabát maradt a színházban, valószínű, hogy ezek a menekülő fiatal emberek kabátjai.

Megállapították, hogy a lövések vagy a baloldali erkélypályolyok egyikéből, vagy a körszék első sorából jöhettek.

Ugyanabban az időben, amikor a színházban helyszíni vizsgálatot tartottak, tizenkét detektív sorra járta

az őrizetbe vett fiatal emberek lakásait, ahol házkutatást tartottak.

Hozmetz Ferenc Mária-utca 5. szám alatti lakásán már kedden este rátaláltak egy revolverre, a szerda délelőtti házkutatás alkalmával pedig egy 1895-ös minőségű katonai fegyvert, rengeteg golyót és tizennyolc darab Frommer-pisztoly hüvelyt találtak.

A fiatal emberek a szerdán délelőtti tartott kihallgatások alkalmával még mindig tagadnak, de délután tett vallomásaik alapján a rendőrség az este folyamán komolyabb előállításokat és őrizetbevételeket eszközölt. Nem lehetetlen, hogy rövidesen azok is kézrekerüljenek, akik az egész botrányt rendezték.

Két hónapi fogházra ítélték egy subotica ügyvédet

Reisner Lajos bűnügye

Novisadról jelentik: A suboticai törvényszék előtt indult meg az a bonyolított büntető ügy, amelyben Morvay Antal volt a feljelentő s Reisner Lajos dr. ügyvéd a vádlott. Az első bírósági tárgyaláson Reisner Lajost bűnösnek mondotta ki a bíróság okirathamítás és csalás vétségében és ezért hat havi fogházra ítélte. Az ügy felebbezés folytán a novisadi ítélőtáblához került, amely Reisner Lajos dr.-t úgy az okirathamítás, mint a csalás vádjá alól fölmentette.

A semmitőszék szerdán délelőtti tárgyalta ezt a bűnügyet.

Reisner Lajost Hadzsi Koszta dr. védte.

Terjedelmesen ismertette Reisner védekezését. Reisnernek Morvay ellen igazolható ellenkövetelése volt és így jogosítva érezhette magát, hogy a vitás megbízó levelet kitöltse. De még ekkor sem kebelezte be a követelést Morvay ingatlanára, hanem csak előjegyeztette. A család ismérvei így egyáltalában nem forognak fenn.

A Semmitőszék szerdán délben hirdette ki az ítéletét, amely a Tábla fölmentő ítéletét megsemmisítette s Reisner Lajost a büntetőtörvénykönyv 400. §-ába ütköző és I-ső pontja szerint minősülő intellektuális okirathamítás vétségében mondotta ki bűnösnek és 2 havi fogházra ítélte. A csalás vádjá alól fölmentette a vádlottat.

HIREK

A száműzött

Ki hitte volna, hogy ez is megtörténhetik. Ki hitte volna, hogy D'Annunzionak, a fegyveres arditák kapitányának, a fascizmus keresztapjának el kell hagyni azt az Olaszországot, amelyben hatalmon ül Mussolini és győzött a feketeinges forradalom. Ki hitte volna, hogy a tulzó patriotizmus olasz költőjének, régi babérok hervadt viselőjének önkéntes száműzetésbe kell menni onnét, ahol valamikor ő volt a vezér, ő volt a legszájasabb, legördősabb hazafi, akire figyeltek és akit sokszor megtapsoltak. Ki hitte volna, hogy ide fordul az idő, ki hitte volna, hogy lesz alkalom, amikor el muszáj hinni a »Vossische Zeitungnak« hogy D'Annunzio menekül a fekete lobogós Itáliából?

A politika furcsa mesterség, a politikai pálya sokszor teremt tragikus fordulatokat — és néha száműzött lesz abból, aki az előbb még »nemzeti hős« volt. Ez a tétel ugy látszik igaz és helytálló mindenkor, minden esetben és minden földön, ahol politikát csinálnak, politika mesterségével foglalkoznak az emberek. D'Annunzio sorsa legalább is erre a tanulságra vezet rá a figyelő értelmét, amely sokszor hajlandó szépen és engedelmesen illuziókra bízni a politika mesterségét. Pedig az ut itt nem mindig egyenes és az elindulás nem mindig vezet a győzelem felé. Néha fordul a kocka — és üldözött lesz az üldözőből, gyalázatos a megszenteltből és száműzött — a hazatiból. A politikában — és egyebütt is — a tapsokat könnyen felejtik a szeszélyes hívők, akik az érdemest megrugdossák, az érdemtelent pedig megkoszorúzzák. A tömeg előtt sokszor lesz Barrabásból Krisztus és Krisztusból Barrabás. D'Annunzion is ez teljesedett be, ez a fordulat, amikor Olaszországból, a fekete Olaszországból készül önkéntes száműzetésbe.

— A Protics-párt választási agitációja. Novisadról jelentik: A Protics-párt Vrsacon és környékén megkezdte a választási agitációját. Hadzsi Koszta dr. és Klicin Mita, a Radikal főszerkesztője Vrsacra utaznak.

— Uj polgármester Belacrkván. Szliepcsevics János belacrkvai polgármester a belügyminisztérium B. B. osztályába rendelték szolgálatra elsősztályu miniszteri titkári rangban. Helyettes polgármesterré Putnik Oszkár nyugdíjazott polgármestert nevezték ki.

— A novisadi lakók szövetségének akciója. Novisadról jelentik: A lakók szövetségének vezetősége és a háztulajdonosok között megindult tárgyalások nem vezettek eredményre. A lakók most a régi házbérek letébe helyezik és kéri a lakásbizottság döntését az ügyükben. Naponként mintegy 50—100 lakó helyezi bírói letébe a lakbért.

— Borkiállítás Vrsacon. Csütörtökön nyílik meg a vrsacvidéki borkereskedők egyesületének borkiállítása. A kiállítást Hell Zsigmond, belacrkvai szőlőbirtokos nyitja meg ünnepélyes formák között.

— A Délivasut felszámolása. Minthogy a Délivasut felszámolását január 31-ikéig végre kell hajtani, az érdekelt államok képviselői február 5-ikén Rómában a Délivasut delegátusával együtt folytatni fogják a már hónapok óta folyó tárgyalásokat. A konferenciára a S. H. S. királyság is elküldi képviselőit.

— A vrsaci országos vásár. Vrsac város rendőrfőkapitányi hivatala közli, hogy a januári országos vásárt január 25., 26., 27. és 28. napjain tartják meg.

— **Magarasevics Milán ellen megindult az eljárás.** Novisadról jelentik: *Aradszky Mita* főügyész befejezte a vizsgálatot *Magarasevics Milán* volt törvényszéki elnök elleni ügyben. A vizsgálat oly terhelő adatokat eredményezett, hogy a semmitörvényszék elrendelte az eljárás megindítását *Magarasevics* ellen és annak lefolytatásával a suboticei törvényszéket bizta meg. A semmitörvényszéknek *Nikolics Koszta dr.* szemszki-karlováci ügyvéd jelentkezett *Magarasevics Milán* védőjéül, azonban a legfelsőbb bíróság vizsgálóval azzal, hogy nem vajdasági ügyvéd. A *Magarasevics* ügy aktái harminc-nyolcvan ivre terjednek és az aktákhoz mellékelve vannak a *Bácsmegyei Napló* azon számai, amelyek a *Magarasevics* ügygel foglalkoznak. *Magarasevics Milán* Szemszki-Karlovácson tartózkodik.

— **Házasság.** *Kollar Simon* és *Parkas Jolán* folyó hó 15-én házasságot kötöttek Suboticán.

— **Megnyílik a Hódy-féle festőiskola.** *Hódy Géza* festőművész festőiskolája január 22-én, hétfőn már megnyílik és a jelentkező nagy létszámra való tekintettel a festőművész már csak korlátozott számban fogad el jelentkezőket *Skotus Viator* utca 11. szám alatti lakásán naponta délelőtt 8-9 és 12-1., délután pedig 4-5 óra között.

— **Halálozások.** *Weinhut Nándor* suboticei celluloidgyáros rövid szenvedés után kedden éjjel tifuszban meghalt. *Weinhut Nándor* rokonszenves egyénisége kedvelt tagjává tette Subotica kereskedelmi és társadalmi életének. Halála széleskörben kelt részvétet. — *Szentiványi Jó Albert* nyugalmazott vasuti kalauz hosszas szenvedés után meghalt. Az elhunyt egyik népszerű tagja volt a suboticei vasutasságnak. Csütörtökön délután temetik a *Párhuzamos* ut 236. számú gyászházban.

— **Megvont patikajog.** *Becskerekéről* jelentik: *Földes Ferenc* staribecsei okleveles gyógyszerész a múlt évben megvette a *Bundi-örökösöktől* ezeknek tomasováci gyógyszerárát és erről jóváhagyás végett értesítette a novisadi egészségügyi osztályt. Most értesítette az egészségügyi osztály *Földest*, hogy a gyógyszerár átruházását nem hagyja jóvá, hanem a jogot *Gerdeg György* vrsaci gyógyszerésznek adja.

— **Az Angol-Magyar Bank** eladta suboticei palotáját. Az Angol-Magyar Banknak Suboticán az *Alexandrova* utcában lévő palotáját megvásárolta a *Rossija-Fonciera* biztosító társaság. A *Rossija-Fonciera*, amely a legnagyobb hazai biztosító intézet, az újonnan vásárolt palotában helyezi el suboticei fiókigazgatóságának irodáit.

— **Rejtélyes halál: Oromról** jelentik: Az oromi állomástól kétszázötven lépésnyire egy férfi hullát találtak. A holttestben *Szabó Márk* oromi lakos édesatyjára *Szabó András* 52 éves gazdálkodóra ismert. Rögtön jelentették az esetet a starikanizai rendőrségen, mely azonnal megindította a nyomozást. Megállapították, hogy *Szabó* este több kocsmában mulatott, majd részeg fővel hazafelé indult a sínek mentén. Valószínűnek tartják — mivel testén súlyos sérülések vannak és jobbkarja össze volt roncsozva, hogy az éjjel arra haladó expressz ütötte el. A nyomozás folyik.

— **Magyar műkedvelői előadás Srbo-brában.** A srbo-bráni (szenttamási) iparos ifjuság január 21-én az ottani ipartestület díszteremében műkedvelői előadást és táncvigalmat rendez. Színpadra kerül *Herceg Ferenc* vígjátéka: *A Gyurkovics lányok*.

— **Rablómadás Vrsacon.** Vrsacról jelentik: *Berkovics Lajos* vrsaci lakost éjjel féltenekettőkör két ismeretlen egyén megtámadta és minden pénzét elrabolta. Az ismeretlen rablóknak már nyomában van a rendőrség.

— **Autóbaleset.** *Novisadról* jelentik: A *Duna*-utcán szerdán délelőtt súlyos autóbaleset történt. Egy katonai tehervontató, amelyben tíz katona volt, sebes iramban jött a péterváradai hídfő felől és a *Duna*-utca egy kanyarulatánál oly sebességgel fordult, hogy a gépkocsi felborult és a tíz katona kizuhant. Két súlyosan megsérült katonát a kórházba szállították.

— **A prágai villamosról kiltják a parfümös utasokat.** Prágából jelentik: A prágai közúti villamostársaság igazgatósága furcsa rendeletet készült kibocsátani. Arról van szó, hogy »a mindkét nembeli parfümös utasok« a villamoskocsikon közmegebotránkozást keltenek és a közönség részéről sok panasz érkezett az igazgatósághoz az *illatszerek türethetetlen szaga miatt*. A közúti vasút igazgatósága érintkezésbe lépett a rendőrséggel, hogy kibocsátandó tilalmának a rendőrhatalóság szerezzen érvényt.

— **Elveszett a Bárány kávéházban** vagy a *Korzó* moziban vagy ezen az utvonalon egy gyémánt függő, közepén briliánsal. Becsületes megtalálót kérem, hogy a függő a »Bácsmegyei Napló« kiadóhivatalába adja be.

— **Elfogott fatolvajok.** *Novisadról* jelentik: *Rajcsics* testvérek régebb idő óta észlelték, hogy a vasuti rakodóhelyül a telepükre szállított fát rendszeresen dézsmálják. A cég feljelentést tett a rendőrségen és a megindított nyomozás után letartóztattak két kocsist, akiket az a gyanu terheli, hogy ők dézsmálták meg a fát.

— **Új dobozgyár Suboticán.** *Vojvodina* dobozgyár. (Gál és Neufeld.) Készít: posta, kalap, fűző, pouderes, szappanos, parfümös, gyógyszer, cukorkák és ékszerdobozokat általában mindenfajta papirdobozt egyszerű és díszes kivitelben, minden alakban. — Pontos, izléses munka. — Pontos szállítás. — Mérsékelt árak. — Telefonhívás 421 (*Weisz Armin* fűszeres).

— **Székrekedés.** *Korányi tanár* az országos igazságügyi orvosi tanács néhai elnöke megállapította, hogy *Ferenc József* keserűvíz gyors, biztos és enyhe, fájdalom nélkül ható természetes haslajtó.

— **A suboticei zsidó Patronázs-Egyesület** január 28-iki gyermek kaliko báljára a kalikoanyag *Sár Sándorné* üzletében kapható.

— **Dr. Andrejevics Andra** fogászati specialista fogorvosi és technikai műtermét egyévi berlini és bécsi tanulmány után megnyitotta és minden fogászati munkát a legmodernebb kivitelben teljesít. Fogászati laboratóriumában a technikai munkákat fogorvosok részére is *Alesch ur*, a bécsi fogászati egyetemi klinika volt főnöke végzi. Rendel. d. e. 9-12 és d. u. 2-5-ig *Kralja Petra* Park 7. számú házban az *emeleten* (volt *Reichl*-palota). Telefon 4-52.

— **(*) Dr. Müller Károly Henrik**, a budapesti egyetemi orr- és gége-klinika v. orvosa és a beogradi állami közpórház fül-és gégeosztályának nagy négy éven át volt specialistája rendel orr-, száj-, torok és fülbetegeknek *Beogradban* *Poenkareova* utca 29. sz. alatt 11-től 1-ig és 3-től 5-ig. Távbeszélő 990.

— **Bőr- és nemibetegeknek** *Somborban* rendel délelőtt 8-10-ig és délután 2-4 között *dr. Koralek* lakásán (*Weidinger*-palota, I. em.). Szarvasan-oltások vérbajosoknak.

— **(*) Roth Olga** kozmetikai intézetében *Kr. Alexandrova*-utca 21. szám alatt, az *Angol-Magyar Bank* palotájában, félemeleten, modern szépségápolás, arcbróhamlászás, alkalmatlan hajszaalak, pattanások, szemölcsök, szeplők, majfolatok végleges eltávolítása. Kaphatók saját készítményű, kiváló hatású kenőcsök, puderek, gyógyszappanok, arcfehéritő és szeplőkénőcsök stb. 2804

— **Dr. Mezey István** orvos rendelését megnyitotta. *Belgyógyászati* rendelés. Férfi és női nemi betegségek modern gyógykezelése. Rendel: d. e. 8-11. és d. u. 3-5-ig. *Subotica*, *Cara Dušana*-ul. 6. (*Vass Ádámmal* szemben.) Telefon: 695.

TŐZSDE

Novisadi terménytőzsde, január 17. Változatlan árak és lanyha irányzat mellett 37 vagon áru kelt el. Árak: *Buz* 442.50. *Tengeri* 225. *Liszt*, 0-ás 642.50. *Főző* 617.50. *Zab* 292.50. *Rozs* 375. *Korpa* 165.50.

Zürich, január 17. *Zárlat*: *Berlin* 0.03 (0.0.33.75), *Holland* 210.85 (210.50), *New-york* 432.50 (531.50), *London* 24.82 (24.81), *Páris* 36.20 (36.20), *Milanó* 14.70 (14.80), *Budapest* 0.20.25 (0.20.50), *Beograd* 4.95 (5.30), *Bukarest* 2.80 (2.95), *Varsó* 0.01.75 (0.02.25), *Bécs* 000.75 000.76 (000.75 000.76).

Budapest, január 17. A devizaközpont jegyzése: *Dinár* 25.50—27.50. *Márka* 18—22. *Lengyel* márka 9.50—10.50. A többi jegyzés változatlan.

SZÍNHÁZ

Cvete Cindro hangversenye

Szerdán este tartotta második hangversenyét a suboticei színházban *Cvete Cindro* operanékesnő. A termet még félig sem megtöltő közönségnek ritka művelzetben volt része. A külső megjelenésében is szimpatikus művésznő a modern énekművészet magas fokra fejlesztett technikájával adta elő gazdag műsorát. Tisztán csengő szopránjával a legnehezebb feladatokat is a legnagyobb könnyedséggel oldotta meg. Kellemesen hatott teljesen érthető szövegkiejtése és színészeleg is kifogástalan előadása, amely különösen az *Aida* románcánál érvényesült. A hirdett programon kívül a szünni nem akaró tapsokra *Puccini* *Pillangó* kisasszonyából és *Mascagni* *Parasztbecsületéből* adott ráadást.

A zongorakíséretől *Raha R.* ügyesen és diszkrétan látta el.

A heti műsor. Csütörtökön, január 18-án mutntla be a szintársulat *Molnár Ferenc* világhírű vígjátékát: *Az ördög-öt*. Az előadást *Sérletszünetben* tartják és nagy ambícióval készül rá a drámai együttes, amely pénteken este *Tolstoj* *Leó* nagy drámáját, a *Feltámadás-t* hozza színpadra, ugyancsak *Sérletszünetben*. *Szombaton* este másodszor kerül színpadra *Az ördög A)* 15. bérletben.

RAPID
a legteljesebb és legbiztosabb
Gillette-élesítő
Olajkővön élesíti könnyű, kényelmes kezelés! Az egyetlen készülék, mely valóban komoly munkát nyújt! Nagy megtakarítás pengékben! Gyári lerakat a *Vajdaságban kizárólag*
Tanner optikusknál
Subotica, *Kralja Aleksandra* utca 11. 5928

Melyik zseblámpa-elem a legjobb?
Zseblámpa-hüvely és öngyújtók nagyban eladása eredeti gyári áron
Főlerakat a *Vajdaság* részére:
Deutsch Izidor
optikusknál
Subotica
Kereskedőknek eredeti gyári áron!

NYILTTÉR

Öz. *Vissy Károlyné* szül. *Szép Iréne* mélységes bánattal jelenti, hogy legszeretőbb egyetlen nővére

királyházi dr. Ruffy Pálné
előbb néhai alsódraskői *Morvay Ákos* özvegye, szül. *szentgyörgyvölgyi és szentivánfalvi Szép Blanka*

a pápai pro Eclesia et Pontificia-rend tulajdonosa, az Erzsébet-rend keresztese, a Collegium Marianum alapító elnöke, a Szent Istvan Filler Egylet és a Suboticei Oltáregylet elnöke keresztény türelemmel viselt hosszú szenvedés, a szent gyónás s a halotti szentségek ájtatos felvétele után 1922. évi december hó 17-én esti 10 órakor elhunyt s nemes lelke vissza szállt az Istenhez.

Temetése 1922. évi december hó 20-án d. u. 3 órakor volt a kerepesi temető halottas házából.

Az engesztelő szentmise áldozat 1923. évi január hó 20-án délelőtt 10 órakor a suboticei Szent Ferenc rendi atyák tempórában s később meghatározandó időben a palicsi családi kápolnában lesz az Urnak bemutatva.

Az ő élete a jótékony, az önfeláldozó keresztény szeretet munkája volt.

Legyen pihenése oly magasztos, a milyen volt ragyogóan tiszta lelke.

Az örök világosság fényeskedjék neki

Hirdetmény.

A kamarási kormánybiztos hivatal *Horgoson*, az igazságügyi minisztérium f. hó 1. C 13413. számú rendelete folytán, február hó 4-én délelőtt 9 órakor nyilvános árverésen a *Horgosi* község-házán a következő borsot adja el:

7,500 liter rizlingit,
18,400 liter kövidinát,
520 liter muskotót,
1,020 liter burgandit.

A bór minden mennyiségben kerül eladásra.

A kiküldési árak a következők:
a rizlingért 30,000 dinár,
a köveknéért 73,600 dinár,
muskotóért 2,080 dinár,
burgandiért 4080 dinár.

A 10% bánatpénz az árverés megkezdése előtt fizetendő. A feltételek megtudhatók és a bór meglátható a *Horgosi* kormánybiztosi hivatalban. Az árverés a vevő részére rögtön, az állam részéről azonban csak az igazságügyi minisztérium jóváhagyása után érvényes.

A *Horgosi* kormánybiztosi hivatalból. Szám 818.

(*) **Dr. Vécsei Jeno** orvosi rendelője nemi beteg részére. Rendel délelőtt 7-9-ig. Délután 2-től fél 4-ig és 6-7-ig. Lakás: *Cyriilmetoda*-tér 12. I. emelet, *Vojnich Piroška*-féle ház.

Stilusos borítású jelmez és estélyi felvételek *Keményi M.* fotóművész fényképszalonjában, *Rudičeva* 4.

NYILTÉR.

Ki tud róla?

Elveszett Stari Bečej környékén 2 cirkó, egy 3 éves pejparipa és egy 1 éves fekete illetve egész sötét és pej kancacsikó. Aki tud róla vagy pedig a megtaláló nyomára vezet, meg lesz jutalmazva, jelentse a lap kiadójába vagy pedig a Feketicsei elöljáróságnál

Az Első Suboticei Szalámi Gyárat megvettem és azt a mai kornak megfelelő modern gépekkel felszereltem téliszalámigyártásra és 1923 január elején üzembe helyezem.

Veszek minden mennyiségben nehéz sertés-húst csigolyázva legmagasabb napi árban. Szakmunkások és tanoncok felvétetnek.

Szabados Rezső

az Első Suboticei Szalámigyár tulajdonosa
Devojačka ulica 3.

A Sombori Zsidó Hitközség az iskolás gyermekek és a serdülő ifjuság részére héber nyelv, zsidó történelem és irodalom elsajátítására tanfolyamot óhajt nyitni. E célból a hitközség összes tagjait folyó hó 21-én vasárnap d. u. 3 órára értekezletre hívja meg.

Árverés.

Csütörtökön délelőtt 11 órakor eladásra kerül 70 mtm. vegyes deszka fahulladék.

322 Subotica, Bajski put 36.

I. o. FŐVÁMHIVATAL SUBOTICA.

Br. 855

Hirdetmény.

A suboticei I. o. Fővámhivatal 1923. január 23-án a suboticei „Narod“ kávéház előtt nyilvános árverést 12t 8 pár felszerszámozott lóra és 8 teherkocsira, amelyek Adam Olman kunbajai lakos csempészeti kihágási ügyében koboztattak el.

Subotica, 1923 január 1.

a Fővámhivatal vezetője
Č. Lukić s. k.

359

Rubikos talicskákat

vasalva és vasalás nélkül készít

Első Sombori Kocsigyár

Napi teljesítmény 200 drb.

KÉRJEN ÁRAJÁNLATOT!

FERRUM D. D. SUBOTICA

WAGGON- és MOZDONYJAVÍTÓ MŰHELY és

LIVNICA FERRUM D. D. SUBOTICA

Felvesznek azonnali belépésre:

géplakatosokat,

esztérgályosokat,

vas- és fémöntőket,

kovácsokat, bádgosokat,

asztalosokat és bognárokat,

mázolókat és betüirókat,

különbféle gépmunkásokat, gyári

napszámosokat és munkásnőket.

Vadászok!

Vadászfegyver és vadászlőszer szükségletüket legolcsóbban

BATA V. FIA

Subotica, Aleksandrova u. 7.

vadászfegyver és vadászlőszer nagykereskedésben szerezhetik be.

JANSEN FILS BELGA FEGYVERGYÁR gyártmányainak eladása jótállás mellett.

Nagy raktár Bayard Ogris és Sauer fegyverekben.

ANGOL ÉS NEMET PATRONOK.

Tessék próbavásárlást tenni.

Eladás nagyban és kicsinyben.

Állatokat preparálunk.

Árjegyzék ingyen.

S. H. S. KIR. LÓPORELADÁS

7904

Ujonnán épült, nagymalmunkhoz azonnali belépésre

2 HENGERŐRT

amint

4 MOLNÁRSEGÉDET

keresünk.

Ajánlközások az alanti címre intézendők:

Domovinska industrija mlina d. d., Indjija

Teljesen ingyen

küldjük meg állandóan és havonként a belföldi szakmabeli érdekelteknek a

SANITAS

szaklapot és felkérjük az összes drogua-, vegyszer-, gyógy- szer-, illatszer-, olaj-, zsiradék, celluloidáru, továbbá minden- nemű gummiáru, üveg- és fémeszköz gyárosokat, kereskedőket és importőröket, hogy sziveskedjenek nekünk

pontos címüket

azonnal beküldeni, hogy mi ezeket lapunk rendszeres és in- gyenes küldésére előjegyzésbe vehessük.

Szaklapunk kitűnő szolgálatot fog Önnek tenni minden bel- és külföldi eladásnál vagy vételnél, minthogy a lap egy- részt állandóan tájékoztatja Önt a kínálatról és keresletről, másrészt megkönnyíti Önnek az összeköttetés megteremtését a bel- és külföld legnagyobb és legjobb bevásárlási forrásaival.

Hajlandók vagyunk lapunk egyik legközelebbi számában az Ön hirdetését is teljesen díjmentesen beiktatni, amiért is kérjük, hogy sziveskedjék velünk közölni, hogy milyen árúja van eladó vagy mit akar a bel- és külföldön beszerezni.

Ennek az ingyenes hirdetésnek egyszeri beiktatása a rendelkezésünkre álló hely arányában történik.

A SANITAS szaklap Németország, Franciaország és Hol- landia 5000 gyárosának, kereskedőjének és exportörjének asz- talán fog helyet foglalni és Önt így a piac minden változá- sáról és újdonságáról informálni fogja.

Mégegyszer tisztelettel kérjük a gyárosokat, kereskedő- ket és importőröket, hogy sziveskedjenek pontos címüket legkésőbb 1923. február 15-ig hozzánk juttatni.

R. WIESLER & Co.

TUZLA, Bosznia.

GUMMISAROK és GUMMITALP

olcsóbb és tartósabb mint bőri legjobban év nedvesség és hideg ellen!

Gazdák figyelmébe!

Buzaocsu, konkoly, árpa és tengeridara, ugyszintén korpá állandóan a legolcsóbb napi árban kapható.

Berger Jakab villanymalma

Telefon 328.

Kiadó és azonnal átvehető

az Aleksandrova ulica legforgalmasabb részén egy tégas, szép

ÜZLETHELYISÉG.

Ezenkívül egy jól jövedmező Ház kevés befektetéssel eladó.

Cim e lap kiadóhivatalában. 355

Asztalosok, építkezők figyelmébe!

Nagyraktár I-a prima ficta asztalos árukból és I-a gőzölt bükk deszkából, továbbá épületfa, lécből minden méretben és eserepből. A legmél- tányosabb áron. 343

DOHÁNY OTTÓ fakereskedő Subotica

Trumbičeva ul. 20. — Telefon 160.

ÜZLET

berendezéssel ELADÓ.

I. Sokolska ulica 13. Kérdezősködni a tulajdo- nosnál délelőtt. 148

Hentes és mészáros TANONCOK

vidékről

16 éven felüliek ellátással azonnal felvétetnek Kornecz Gyula hentesáru gyára és húsarnoka Subotican. 246

Műlábak, műkezek,

egyenestartó fűzők készítése és javító műhelye

Schönbrunn Subotica,

Pašičeva 5. Telefon 275.

Fifi Krem és kölni viz

készíti

PINTÉR FERENC

SZENT JÓZSEF gyógytár a nagytemplom mellett. Subotica. 669

Jan. 18-tól
Jan. 21-ig
csütörtöktől
vasárnapig

Hindu sirmelék

III. rész: Az esnapuri tigris.

Főszereplők: Mia May, Ota Föans, Conrau Veidt, Erna Morena, Paul Richter, Lva de Böhl.

Apróhirdetések

Telefonon nem adunk hirdelési ügyekben felvilágosítást. Apróhirdetés egy sor 3 K. vastagbetűs és címző kétszeresen számít. Legkisebb apróhirdetés ára 30 K. Apróhirdetéseket felvesz Subotica-n a kiadóhivatal Kralja Alexandra-utca, Leibach-ház és Temuovic hírlapárúda a vasúti park mellett. Vidékre valameny felárslátóituk. Előfizetési díj havonként 30 din., negyedévre 90 din. Kérdezőkérdeésekhez válaszbélyeg melléklendő. Állástkeresők az apróhirdetési díj feleit fizetik.

Jan. 18-tól
Jan. 21-ig
csütörtöktől
vasárnapig

Robinson Crusoe

3 részben, 24 fölvonásban.

I. rész:

A PUSZTA SZIGETEN. 8 fölvonásban.

FOGLALKOZÁS

Gyakorlott piacerestert, esetleg nő is, keresek azonnali belépésre, li a hirdetésfelvétel és a palackborok adiszitálását érő jelentkezés a "Tri Saira" kávéházban. Az akas állandó, megfizető személynek jó fizetést adok. 252

Keresek egy önálló órásszögédet azonnali belépésre. Hubert Izidor, Stari-Becej. 348

VÉTEL-ELADÁS

Veszek, lehetőleg Puch-féle, 70-100 cm. széles, jókarban levő kötőgépet. Ajánlatok Bergel Herman, Vel-Becker, Vársártér 5 címre küldendők. 272

Modern és egyszerűbb cédülő, és hálóberendezés, zongora, írósztal, szőnyeg, pénzzekrény, tüllör, lég- és kadropszekrény, virágvány, képek, sörszekrény, pléd eladók. Két szoba modern berendezéssel és konyhával beltérrel átadó. Langné, Agina-utca 11. 367

Eladó egy darab használt Wörner-féle, 5 réti támaszingás síkszita bevonattal; egy darab 1. számú Wörner-féle buzahántoló, Radikal. Két darab 4 méteres haszszita, 1 drb 3 méteres, bevonat nélkül. Egy drb Wörner-féle Wörner-gyármányu, 1. számú tarár. Egy drb. Radali-szita. Cim: Kucsera István malomépítő, Subotica. 356

Keresek megvételre Pali-Don penzionnak megfelelő házat és egy vendéglőhelyiséget. Tulajdonosoktól kérek ajánlatot. Nyári lakások és szobák kiadását közvetítem. Egy ház két uccára, nagy udvarral és melléképületekkel fakeskedőnek alkalmas, eladó. Langné, Agina-utca 11. 366

Rövidáru engros szakmában teljesen perfect. Bácska és Bándában jó bevezetett, elsőrendű megbízható utazók keresetnek. Ajánlatok referenciák megjelölésével a kiadóhivatalba küldendők vagy pedig személyesen lehet jelentkezni folyó hó 21-én lakásom az üzletnél. Ugyanígy megbízható bolti házsizaga garanciával felvételnk. 341

Intelligentes deutsches Fräulein sucht Stelle nach Novisad. Adresse unter "Soforte in der Administration". 352

Intelligentes deutsches Fräulein mit Jahreszeugniss sucht Stelle als Pflegerin und Gesellschafterin bei leidender Dame, eventuell auch als Stütze. Lotte Eckchlager Celje, Ljublanska 25. 354

Keresek azonnali megvételre 30-40 HP nyersolaj, benzin, szivógázmotort, vagy félszabli lokomobilt, bármilyen állapotban. Ajánlatokat a kiadóhivatal továbbít. 258

Egy darab új heklit, 1-es és 2-es számú Wertheim-kassza, 1 drb 1000 kg-mos mérleg, írósztal eladó. Cim a kiadóban. 371

HULLADÉKÉRT PENZT. Legmagasabb napi árban veszünk vörös sárgaréz, ólom, horgany, öntött vas-hulladékot megvanszky és Társa vakereskedők Subotica-ra városház átellenében. Telefon 360. 6028

KÜLÖNFÉLE Irodának és máhelnem megfelelő helysereek bére kerestetnek. Malusev-iroda. 369

Gépiróksasszonyt magyar, német gyósrással, keresünk azonnali belépésre. Rosenfeld testvérek, Subotica. 308

Minden asszony, minden férfi ezt amárkat dicséri

Depot: Prva Jugoslov. Kemična Fabrika Novisad.

Malmok és gabonakereskedők! papirszakot GOMBOS LAJOS zsáküzlet Sombor, Vilson trg. Kérjen ajánlatot.

Butorozott szobák keresek egy patikus fürdőszobával, csak hidegvíz használattal; fizet 600 dinárt. Érdek. lódnit lehet Sokol gyógy-szertáiban, Karadjordjev trg. 321

Vaskereskedősegéd azonnali belépésre felvétetik. Ajánlatokat igénymegjelöléssel kér Braun László vaskereskedő, Senta. 353

Ifj. Walter Mátyás és Társa cementárugyára Bajmok

GYÁRT: Szines cementlapokat, gránit soklilapokat, — kőoszlopokat, cementcsüveket, sirköveket, stb., stb. 261

Bőrkabát

eisőrendű fekete vagy sárga sevrőbőrből mérték után is legelőnyösebben és legolcsóbban beszerezhetők
SINA LEOVIĆ BEOGRAD kész ruha raktár Kralj Aleksandra ul. 2. Vidéki megrendelések postán eszközöltetnek.

Üzemek, kereskedők! 1920-21. évi vágási bíkkhasabot ajánlat nagyobb tételben is, zénis tüzelőanyag kereskedése. Irásban lehet Wirthnél is érdeklődni, Vasut-igazgatóság, 1. em. 6. Valamint 2-3 szobás lakást is keresek. 325

Kifutót azonnali belépésre felvesz Láng Béla, Pašičeva-utca, Rudič-ház. 365

Francia hajfestő fekete, barna színben. Vilom hajszér, Schampun, brillantli kölnivíz kimérve kapható. Más gyógyárban, főpostával szemben. 59

Mértekgépes kényvelőt felveszünk. Esztleg félmpra is. Jelentkezés Breuer és Lövy bőrké- reskedésében. 368

Hivatalnok, ki a maom- és gabonüzlet minden ágában jártassággal bír, megfelelő bizalmi vagy hasonló állást keres. Szilves megkereséseket "Könyvelő" jellegre a lap kiadójaiba kérek. 361

Fogtechnikus-segéd, perfect munkás, 12 évi gyakorlattal, parkiállításon aranyéremmel kitüntetve, állást keres. Cime: Récsy Alexander Beograd, Neskovica-utca 4. 320

Jobb házból való leánykát keresek két gyermekem mellé. Cim a kiadóban.

Virág- és főzelékmagvak

szállítását megkezdtem
Balog Lina
virágkertészete
SUBOTICA
Pázsító- és zöldsemmag nagyban is kapható. Kérje 1923 évi képes árajegyzékem

VALÓDI CLUB PAPIR VALÓDI

Gyári lerakás és főelárusítója
BEDŐ TRAFIK SUBOTICA
Legolcsóbb árak. Szállítás vidékre is utánvétel. Előleg a pénz előzetes beküldése ellenében.

Tűzifa, bíkk és gyertyán hasab vagon tételben és helybenaprítva legolcsóbb áron kapható. — Jovan Šiačić-nál Segedinali put Telefon 839. 319

Butorozott szobák keresek, lehetőleg a beltérhez közel. Rosenfeld Sándor, Je-lasiceva-ut. 2. Telefon 123 307

Tizenhatodikán éjjel a Trumbičeva-utcan találtott egy fekete boa. Tulajdonosa átveheti Buchwald Hermannál, csirke-piac. 358

Határátlépési engedély iránti kérvények elkészítését a legbiztosabban elvállalja Malusev-iroda.

Utlevél megszerzését vagy annak vizumozás iránti előírásait a legmegbízhatóbban elintézi Malusev-iroda. 369

Lakás, két szobás butorral együtt, megvételre kerestetnek, bérebe vagy lelépési díj ellenében. Malusev-iroda. 369

Butorozott szobák bére kerestetnek a város bármely részében. Konyha használattal előnyben. Malusev-iroda. 369

Katonai ügyekben a leggyorsabb és legmegbízhatóbb felvilágosítás nyerhető Malusev-iroda utján, Subotica, régi edénypiac.

Aprított tűzifa

170 korona
Házhoz szállítva
175 korona
Pontos és gyors kiszolgálás
Werber Emil
Paja Kulundžića ul.

"JE-KA" TEA

a legjobb, legfinomabb, legolcsóbb.
Kérjen mindenütt "JE-KA" teát!

A legfinomabb "JE-KA"

csokoládé és csokoládékülönlegességeket gyártja csakis a
Confiserie "JE-KA" Zagreb
csokoládé- és csokoládékülönlegességek gyára.
Kérjen mindenütt "JE-KA" deserttel!

Naponta iriss SAJT

különlegességek, állandóan raktáron
Ilija Sági-nál
Subotica
Ruspi c. 245